

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. VIII. Defensio Canonis prohibentis fieri Clericos fideiussores: & quid
beatus Cyprianus de Clericis tutoribus, vel curatoribus scripserit. item
Canon Synodi Nicenae, nè Clerici sponsiones pro ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

quis vos decipiat per aliquam Astrologiam, vel Philosophiam, & inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, & non secundum Christum. His autem Apostoli verbis à Pio recitatis, subiungit idem Apostolus hanc conclusionem, ad illa scilicet antè gressa pertinentem: Nemo ergò vos iudicet in cibo, aut potu, aut parte diei festi. Sed, vt dixi, quia nondum ab omnibus, tanquam necessarius, hic Canon seruabatur, tunc primum hæc noua sententia decreti à Synodo Nicena edita & promulgata est, vt omnes vnã formam eodem die necessariò pascha celebrandi tenerent, ita vt, qui non tenerent, anathema fierent. Canon enim Apostolorum, & si Episcopum, presbyterum, & diaconum deponi iubet, si deinceps pascha nostrum cum Iudæis celebret, pro eo scilicet, quia non docet exemplo obseruationis suæ religiosæ populum, tamen laicum non excommunicat, vt quidem vescentem idolo thyro & sanguine ac suffocato, excommunicat. Non, inquam, laicum excommunicat, sicut Nicena Synodus, postea excommunicauit, vt Synodus Antiochena primo Canone testatur. Postmodò Audiani hæretici erant, qui cum Iudæis pascha celebrabant: qui, vt Apostolos sic celebrasse probarent, Apostolicam cõstitutionem ex libro 5. Clementis malè interpretabantur, vt S. Epiphanius, qui eos refellit, in tertio libro. tomi secundi scribit. Horum similes sunt Magd. quos simul cum Audianis, idem Epiphanius, & nos cum eo autoritate Apostolicæ cõstitutionis à S. Clemente scriptæ refellimus: quæ sic ait in persona Apostolorum: Oportet igitur vos, fratres, qui precioso Christi sanguine redempti estis, paschæ omni diligentia & studio cultus post æquinoctium agitare, nec amplius obseruare, vt cum Iudæis pascha agitetis. Eant ergò nunc Magd. & dicant, non consonare veritati Canonè Apostolorum de celebratione paschæ. Quãto melius, quàm vos Magd. sensit Acesius ille Nouatianorum Episcopus, què cum Cõstantinus Imperator, lecta definitione Synodi Nicenæ, in Synodo ipsa interrogasset, quid ei videretur? & vtrum assentire vellet definitioni fidei, & definitioni celebrationis paschæ, respondit: Nouum nihil Imperator Synodus constituit, οὕτω γὰρ ἀνωθεν ἅπαντες ἐκ τῶν Ἀποστολικῶν βροντῶν παρελήφμεν, καὶ τὸν ἕρον τῆς πίστεως, καὶ τὸν χρόνον τῆς τοῦ πάσχα ἑορτῆς, id est, sic enim omnes à principio à sedibus Apostolicis accepimus, & definitionem fidei, & tempus festi paschæ.

Defensio Canonis prohibentis fieri Clericos fidei iussores: & quid Beatus Cyprianus de Clericis tutoribus vel curatoribus scripserit. item Canon Synodi Nicenæ, nè Clerici sponsiones pro vlllo faciant: & quid in scholijs Græcorum notatum sit in hoc Canone, de duplici significatione verbi ἐγγυῶσθαι, quod spondere significat.

Cap. 8.

Aliud caput accusationis Canonum est: Canon (inquiunt) 20. damnat, clericos, & fidei iussiones. Verum hoc seculo Apostoli & alij legibus,

D 3

politi-

PRO CANONIB. APOSTOLOR.

30
c
c

politicis magistratibus vti sunt, illud scientes, Euangelium non abolere politica iusta & honesta, & verbo Dei non repugnantia.]

Canon 20.

*Magdebur. in
aperto mēda-
cio deprehēsi
sententur.*

Haec tunc Magd. Recitemus nunc Canonem: Clericus (inquit) qui spon- siones praestat, deponatur. Quis hic, praeter Magd. fideiussiones damnari di- cat? Interrogent Luterani suos Magdeb. cur tam aperte mentiantur? an quia Clericis prohibet, ne sint fideiussores, idem quoque laicis prohibet? Hoc enim necesse erat, prohibere scilicet Canonem omnibus hominibus, fieri fi- deiussores, ut fideiussiones quoque prohibere ac damnare idem Canon in- telligeretur. At non omnibus hominibus prohibet, qui Clericis prohibet, nisi fortasse volunt Magdeburgenses, omnes homines clericos esse: neque differre gradu a laicis clericos. Dicant ergo similiter omnes esse diaconos, oēs Episcopos, omnes presbyteros, & omnes ministros ecclesiarum. Ut iam aut nihil sint laici, quia omnes sint clerici: aut iidem sint clerici, & laici: ec- clesiastici, & seculares: & negent scripturam, quae gradus istos distinxit: & Canonem Apostolorum de gradibus, quem iidem Magdebur. sic inscripse- runt, & primum inter eos Canones collocarunt, quos sic inscriptos, ut ipsi aiunt, reppererunt, qui nihil aliud sunt, quam sententiae quaedam ex sanctis scripturis sumptae. Sic enim aiunt: Canon de gradibus: Christus dedit alios quidem Apostolos, alios vero prophetas, alios autem euangelistas; alios autem pastores, & doctores ad instructionem sanctorum, in opus ministerij, in aedificationem corporis Christi. Quod vero dicunt Magd. euangelium non abolere politica iusta & honesta, & Verbo Dei non repugnantia: Ita est,

*Cur prohibet
at Cano Apo-
stol. clericis,
ne sint fide-
iussores, &
quid Cypria-
nus de clericis
tutoribus &
curatoribus
scripserit.*

nec enim scriptura prohibet, quin sint laici fideiussores, procuratores, & tutores. Laici enim possunt, si opus sit, negocijs secularibus implicari, quia seculares sunt. At de clericis, quos totos ac semper Deo militare oportet, ut Paulus ad Tim. & per eum ad ceteros ordinis ecclesiastici scripsit, videant Magdeburgenses, quid beatus Cyprianus, cuius testimonio & autoritate aliquando aduersus nos abuti solent, ad diaconos & plebem Furnis habitantes, lib. 1. Epistolarum Epist. 9. scribat: Grauius (inquit) commoti sumus, ego & collegae mei, qui praesentes aderant, & compresbyteri nostri, qui nobis assidebant, fratres charissimi, cum cognouimus, quod Benignus Victor frater noster de seculo excedens, Geminium Faustinum presbyterum tuto- rem testamento suo nominauerit, cum iam pridem in Concilio Episcoporum statutum sit, ne quis de Clericis & Dei ministris, tutorem vel curatorem testamento suo constituat, quando singuli diuino sacerdotio honorati, & in Cleri ministerio constituti, non nisi altari & sacrificijs deseruire, & precibus atque orationibus vacare debeant: scriptum est enim: Nemo militans Deo, obligat se molestijs secularibus, ut possit placere ei, qui se probauit. Quod cum de omnibus dictum sit, quanto magis molestijs & laqueis secularibus obligari non debent, qui diuinis rebus & spiritualibus occupati, ab ecclesia recedere, & ad terrenos & seculares actus vacare non possunt? Cuius ordina- tionis & religionis formam Leuitae prius in lege tenuerunt. & quae sequuntur:

2. Tim. 2.

ne

nè omnia describam. Quantum verò molestiarum & laqueorum in sponsionibus infit, & ijs maximè, quæ pro publicanis & vsuris, & in litibus fiunt, nemo est qui ignoret, Nemo, inquã, ignorat, quàm multi fideiussores eiusmodi solum vertere coacti sunt: quàm multi per vniuersam vitã litigare, & patrimonia vendere. An ignoratis Magdeb. qui semper verbum Dei iactatis, quid scriptura dicat, & moneat? Fili, si sponderis pro amico tuo, defixisti apud extraneum animã tuam: illaqueatus es verbis oris tui, & captus proprijs sermonibus. Fac ergò, quod dico tibi, & temetipsum libera, quia incidisti in manus proximi tui. Discurre, festina, suscita amicũ tuum: nè dederis somnum oculis tuis: neq; dormitent palpebræ tuæ, eruere quasi dãmula de manu, & quasi auis de manu aucupis. Non damnat hïc scriptura fideiussiones, sed docet, quàm sint molestæ & difficiles, & quantum turbarum habeãt. An igitur Clericus ministerium ecclesiæ deseret, vt discurrat, & festinet, & amicũ suscitet: id est, vt omni studio, omni via & ratione quærat, vnde, quod pro alio spondit, soluat? an nõ repugnat rationi & verbo Dei, vt qui se Deo & ministerijs eius obligarunt, se postea hominibus, & actibus ac nexibus seculi obligent, vnde priori obligatiõ satisfacere impediat? Idẽ quoquẽ Nicenẽ Syn. Canon 26. prohibuit, nè Clericus pro vlllo spondeat. Sic enim ait: Nullus Clericus pro aliquo spondeat: neq; testimonium contra vllum in causa criminis dicat: neq; de ea apud regem agat: nec ad ea se ingerat, quæ ad se non pertinent: neque dissidia inter fideles seminet: & qui hæc commiserit, ex ecclesia eijciatur, ac fidelium communione prohibeatur. Clemens quoquẽ Rom. lib. 2. de constit. Apost. c. 6. Nè se (inquit) negocijs vitæ implicet, neque pro alio spondeat: nè causas nummarias defendat. Idem etiam in Epistola ad Iacobum fratrem Domini prohibuit. Sed isti noui magistri omnia omnibus licere volunt. O miseros Germanos, qui tales magistros habere vultis, qui omnia misceant & confundant. Illud præterea hïc addam, quod in hoc Canone Apostolorum, sponsiones Clericorum prohibente, in scholijs Græcorum notatum repperi, verbum *ἰσχυροῦς*, non solum significare, spondere pro aliquo, cui non satis creditur, quod datum restituet, quod quidem, nisi quid aliud obstat, officij sit & charitatis: quid enim, aiunt, honestius esse potest, quàm etiam animam pro amicis & diuibus suis, cum opus est, ponere? Sed significare etiam, pacisci de soluendo aut patiendo aliquid, si hoc aut illud euenerit: quod vulgò dicitur, facere scommissam, quod genus sponsionis, ἄγαν ἠφαλιστὸν καὶ ἀπίβλητον esse dicunt, id est, valdè lubricum & improbabile, & ad nihil aliud spectare, quàm ad casum, & quod turpius est, ad quandam diuinationem. Quid enim, inquiunt, si opera & studio diaboli, quod sponsum est, eueniat, vt qui sic spondit, lædatur? Huiusmodi ergò sponsiones tradunt prohiberi hoc Canone Clericis, tanquàm fallaces & incertas, & diuinationi gentilium affines, cuiusmodi fuisse aiunt, quod Iephthe vnus ex Israëliticis iudicibus fecit: tamen si nullus eum ad id coëgisset, immò ipse spontè promisit, inquit: Si tra-

Sponsiones quibus molestijs exposita.

Prover. 6.

Nicen. Syn. idem statuit.

Sponsiones quales Græci interpretentur prohiberi hoc can. clericis.

Si tra-

Ind. 11. Si tradideris filios Ammō in manus meas, quicumq; primus fuerit egressus de foribus domūs meæ, mihiq; occurrerit reuerenti cum pace à filijs Ammō, eum holocaustum offeram Domino. euenit autem, vt occurreret filia vnigenita, quam immolauit: vt hoc (inquiunt) exemplo discerent deinceps homines, cauere hoc genus sponsionis.

Defensio Canonis Apostolorum, qui iubet, vt Episcopus non faciat extra Diæcesim suam ordinationes Clericorum: & demonstratio ex scriptura, quod essent tempore Apostolorum termini Diæcesum assignati Episcopis, qui tunc erant. & de qua ordinatione loquatur Canon Apostolorum, & de qua B. Cyprianus, quod quidem Magdeb. non distinxerunt. Cap. 9.

cc **P**ergamus ad aliud caput. Canon 36. prohibet (inquiunt) ordinationes *cc* **f**acere extra proprios terminos in ciuitatibus & villis, quæ illis nullo *cc* **i**ure subiectæ sunt. Sed hoc seculo nondum fuerunt termini singulo- *cc* **r**um episcoporum ita distributi: & solebant ex vicinia conuenire plures ad *cc* **o**rdinationem, vt patet ex Canone Apostolorum, quem supra ex Cypriano *cc* **d**escripsimus.]

*Apostolorum
temporibus
paræcia epi-
scoporum di-
stincta fue-
runt.
Tit. I.*

Hactenus Magd. Si illo tempore non fuit cuiq; Episcopo sua paræcia assignata, quas nunc diæceses vocant, qui sunt termini cuiq; Episcopo distributi, vt Magdeb. loquuntur, Quomodo Paulus Apostolus Tito præcipit, Episcopos per singulas ciuitates constituere? Etenim si singulis ciuitatibus singuli Episcopi præerant, erant igitur termini singulorum Episcoporum distributi, termini, inquam, singularum ciuitatum. Videte, quid B. Chrysoftomus dicat, hunc locum interpretans: Huius rei gratia reliqui te Cretæ. Veluti domum vnā (inquit) totū orbem distribuentes, ita omnia officia peragebant, vt omnium, qui essent vbique terrarum, curam gererēt. Hoc dixit de Apostolis. Subiungit deinde, explanans quemadmodum totius orbis curam gererent: Dum hic quidem, inquit, hanc partem, ille aliam susciperet disponendam. Erātne hæc distributio terminorum? Clariùs adhuc Theophylactus, Vt constituas (inquit) presbyteros per ciuitates, vt ego tibi disposui. Episcopos (inquit) dicit hoc loco, vt in Epistola ad Timotheum. Per ciuitates verò ait, non enim volebat totam insulam vni commissam esse, sed vnāquāq; ciuitatem *ἴδιον προμὴνα ἔχειν*, id est, habere proprium pastorem. Si igitur cuiusq; ciuitatis erat proprius pastor, & rursus cuiusq; pastoris propria ciuitas, hoc enim necessariò consequens est: Erant ergò termini singulorum Episcoporum distributi, quod isti, contra verbum Apostoli, id est, contra verbum Dei, negant. Subiungit deinde Theophylactus rationem huiusmodi distributionis, siue assignatiōis paræciarum, siue terminorū, Sic enim (inquit) & labor erat leuior, καὶ ἡ ἐπιμέλεια ἀκριβοτέρα, id est, & cura exactior. Quomodo igitur minus laboris, & plus diligentie, nisi quia quisq; Episcopus terminum ad se pertinentem, id est, sibi distributū, suam, inquam,